

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno disertanta:	JUDr. Lukáš Zrůst, BA (Hons), LL.M, MBA
Téma práce:	Selhání subjektů finančního trhu
Rozsah práce:	727 250 znaků včetně mezer (podle prohlášení)
Datum odevzdání práce:	11. února 2019

1. Aktuálnost (novost) tématu

Disertant si jako téma své disertační práce zvolil problematiku, která v rámci finančního práva spadá do práva finančního systému a dále se týká i bankovního práva, pojišťovacího práva a práva kapitálového trhu. Jedná se o téma aktuální, a to zejména s ohledem na novou právní úpravu, která byla v této oblasti nedávno přijata (zejména zákon o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu), a téma, které je relativně nové. Téma má evropský a mezinárodní aspekt. Z uvedeného vyplývá, že disertační práce na téma „Selhání subjektů finančního trhu“ může být pro obor finančního práva a finanční vědy velmi přínosná.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma týkající se selhání subjektů finančního trhu není tématem, kterému by byla v odborných právnických publikacích věnována zvýšená pozornost, dalo by se konstatovat, že jde z hlediska práva finančního systému o téma poměrně okrajové. Lze tak ocenit volbu tématu disertantem. Mimo právní aspekty, má téma i aspekty ekonomické. Ke zdárnému zpracování tématu tak nestačí pouze znalost finančního práva, resp. práva finančního systému, bankovního práva, pojišťovacího práva a práva kapitálového trhu, ale rovněž ostatních právních oborů a ekonomie. Zdrojů pro zpracování disertační práce mohl mít disertant dostatek včetně zdrojů zahraničních, internetových zdrojů a právních předpisů. Zpracovat téma je nutné kvalitativní metodou a použít deskriptivní, analytickou, deduktivní, příp. komparativní, metodu přístupu.

3. Formální a systematické členění práce

Z formálního hlediska se disertační práce skládá z úvodní stránky, prohlášení, poděkování, obsahu, úvodu, sedmi částí, závěru a seznamu použitých zdrojů. Na konec práce je zařazen název práce, abstrakt a klíčová slova, a to v českém jazyce a anglickém jazyce.

Po obsáhlém úvodu disertační práce, ve kterém disertant uvádí důvody pro výběr tématu, charakterizuje použité zdroje, uvádí metody výzkumu, vymezuje cíl své disertační práce (*otázka, zda selhání subjektů finančního trhu vede vždy k jejich úpadku a následné likvidaci, resp. insolvenční, nebo existuje možnost záchrany v podobě sanačních postupů se státní ingerencí prostřednictvím centrálního regulátora*) a její hypotézy, následuje část pojednávající o ekonomickém a finančním systému. Další dvě části disertační práce jsou zaměřeny na subjekty finančního trhu a jejich regulaci a dohled nad nimi. Čtvrtá část disertační práce je věnována samotnému selhání na finančním trhu. Předmětem páté a šesté části disertační práce je řešení krize bez ukončení činnosti a s ukončením činnosti. Poslední část disertační práce je věnována případové studii. V závěru disertační práce disertant shrnuje obsah disertační práce, hodnotí dosažení cíle disertační práce a uvádí návrhy *de lege ferenda*.

4. Vyjádření k práci

V **první části** disertační práce disertant vymezuje stěžejní pojmy důležité pro téma disertační práce, a to finanční systém a finanční trh. V této části čerpá převážně z tuzemské odborné literatury. K této části nemám zásadních výhrad, pouze konstatuji, že disertant mohl používat více zahraničních zdrojů. Nicméně použité zdroje tuzemské jsou dostatečné a relevantní.

Druhá část disertační práce je věnována subjektům finančního systému. Disertant se zaměřuje na finanční instituce, konkrétně banky, jejichž roli v rámci finančního systému považuje za klíčovou, dále spořitelni a úvěrní družstva, investiční fondy, investiční společnosti, obchodníky

s cennými papíry, pojišťovny, zajišťovny a penzijní společnosti. Na str. 47 a 48 disertační práce uvádí pojem „bankovní poplatky“, který však není z hlediska právní teorie správný, neboť se nejedná o veřejnoprávní plnění daňového charakteru. Druhá část je většinou popisem právní úpravy, co se týká zejména investičních fondů až příliš detailní bez vazby na další části práce. Rovněž nerozumím tomu, proč u pojišťoven je zařazena obsáhlá historická pasáž. Poslední kapitola části označená shrnutím pak není shrnutím v materiálním smyslu, neboť zde například poprvé disertant uvádí legální definici finanční instituce v evropském právu. Celkově část působí značně nekompaktním dojmem.

Ve **třetí části** disertační práce se disertant zabývá vymezením pojmů regulace a dohled v oblasti finančního systému s důrazem na bankovníctví. V prvních kapitolách jsou vymezeny samotné pojmy regulace a dohled a důvody, které vedou stát k regulaci finančních trhů. Těžiště části spočívá v popisu dohledu České národní banky. Na str. 87 disertační práce disertant uvádí, že Česká národní banka vydává „*tzv. opatření, která jsou závazná pouze pro subjekty podléhající jejímu dohledu a nejsou publikována ve Sbírce zákonů, nýbrž jen ve Věstníku ČNB*“. Toto tvrzení není s ohledem na změnu zákona o České národní bance provedenou v roce 2013 pravdivé. Na str. 96 disertační práce je uveden jako aktuální právní předpis již zrušený zákon o státní kontrole. Velmi podrobně se disertant věnuje nástrojům bankovního dohledu a dále popisuje Garanční systém finančního trhu a jeho fondy. Konečně se zabývá mezinárodním a evropským aspektem dané problematiky. Celkově konstatuji, že část je převážně popisného charakteru, i když se na určitých místech disertant snaží uvádět své vlastní názory.

Čtvrtá část disertační práce je zaměřena na selhání na finančním trhu. Tato část se skládá ze čtyř popisných kapitol s tím, že samotnému selhání na finančním trhu se vlastně nevěnuje žádná z těchto kapitol. Jednotlivé kapitoly totiž pojednávají o finančněprávních vztazích, odpovědnosti ve finančním právu a bankovním sektoru a finanční krizi. Pokud se objevuje vlastní názor disertanta, jde o pouhé konstatování jako na str. 146 disertační práce bez hlubší analýzy. Výhrady mám i k poslední kapitole části, která je označena jako shrnutí, ovšem o shrnutí předchozích kapitol nejde, jsou zde uvedeny informace nové včetně definici selhání z právních předpisů.

Pátá část disertační práce je označena „Řešení krize bez ukončení činnosti“. I tuto část je nutné označit za ryze popisnou pasáž disertační práce, neboť disertant nejprve popisuje právní úpravu směrnice, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků, a poté právní úpravu zákona o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu.

Šestá část disertační práce je označena „Řešení krize s ukončením činnosti“. Nejprve se disertant zabývá důvody a správním řízením pro odnětí bankovní licence. Popis právní úpravy tohoto správního řízení je doplněn příkladem týkajícím se Union banky (k výhradám ohledně poznámky pod čarou č. 404 viz níže). Dále se věnuje problematice likvidace. Zde je snahou disertanta vycházet z odborných publikací a přinést definici likvidace. Ovšem ačkoliv se disertant na str. 194 disertační práce přiklání k názoru Eliáše, že likvidace se týká všech právnických osob, hned v dalším odstavci hovoří o společnosti (a to ještě bez přídatného jména obchodní). V dalších pasážích této části disertační práce disertant přistupuje na rozdíl od jiných částí disertační práce polemicky k danému tématu a snaží se dovozovat i vlastní závěry. Obdobně to platí i o závěrečné pasáži týkající se insolvence (např. na str. 213 disertační práce je uveden vlastní názor disertanta na ustavování právnické osoby likvidátorem banky nebo na str. 217 disertační práce námět na terminologické zpřesnění ustanovení insolvenčního zákona). Co by se však v disertační práci vyskytovat nemělo, jsou zcela identické odstavce včetně poznámek pod čarou, konkrétně jde o poslední odstavec na str. 203 a poslední odstavec na str. 220. Rovněž výše pochválená úvaha o ustavování právnické osoby likvidátorem banky je v disertační práci dvakrát (na str. 212-13 a na str. 221-222). Konečně jsem nucen konstatovat, že disertant nedospívá k vědeckým závěrům, ačkoliv to sám na str. 225 disertační práce uvádí.

Zde uváděný návrh na úpravu § 34 odst. 1 zákona o bankách vědeckým závěrem relevantním pro obor finančního práva a finanční vědy není, jde o dílčí návrh *de lege ferenda*.

Sedmá část disertační práce obsahuje případovou studii ERB banky. V této části nespátřuji jakýkoli přínos pro disertační práci jako celek, neboť nemá jakoukoli přímou vazbu na ostatní části disertační práce.

Celkově lze k disertační práci uvést, že z hlediska její formy a obsahu jde o podprůměrnou disertační práci na dané téma. Ačkoliv disertant sám prohlašuje, že dospěl k vědeckým závěrům, je práce spíše kompilátem již existujících poznatků v dané oblasti. Problematická je hloubka provedené analýzy a rozpor cíle a obsahu disertační práce. Domnívám se, že disertant neprokázal schopnost a připravenost k samostatné vědecké práci a že disertační práce dostatečně neobsahuje původní výsledky činnosti disertanta.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Z hlediska cíle vytyčeného disertantem se domnívám, že práce tento cíl nenaplnila. Disertant otázku, zda selhání subjektů finančního trhu vede vždy k jejich úpadku a následné likvidaci, resp. insolvenční, nebo existuje možnost záchrany v podobě sanačních postupů se státní ingerencí prostřednictvím centrálního regulátora, převážně neřešil a omezil se zejména na popis právní úpravy. V tomto směru jsem očekával rozbor určitých teoretických modelů přicházejících v úvahu, uvedení jejich výhod a nevýhod a zhodnocení právní úpravy z hlediska souladu s některým z těchto modelů.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	<p>Disertant patrně přistoupil k danému tématu samostatným a tvůrčím způsobem. Je pravděpodobné, že disertační práce je v drtivé části původním tvůrčím dílem disertanta, což ostatně vyplývá z jeho prohlášení, nicméně lze mít pochybnost, zda většina disertační práce není pouhým kompilátem informací z jiných zdrojů.</p> <p>Práce byla zhodnocena systémem Theses.cz s tím, že bylo nalezeno celkem 500 podobných dokumentů.</p> <p>Zejména je třeba upozornit na shodu vykázanou s dokumentem „Informace České národní banky o odnětí bankovní licence Union Bance, a.s., a dalším postupu po odnětí bankovní licence“. Tento dokument je převzat do poznámky pod čarou č. 404, aniž by byl citován a uveden jako zdroj disertační práce.</p> <p>Dále byla vykázána shoda s článkem „SELHÁNÍ FINANČNÍ INSTITUCE (BANKY)“ (https://www.konreo.cz/PR/Clanky/Selhani-financni-instituce-(banky)), a to v kapitole 4.5., a s článkem „NÁSTROJE ŘEŠENÍ KRIZE FINANČNÍ INSTITUCE“ (https://www.konreo.cz/PR/Clanky/Nastroje-reseni-krize-financni-instituce). Ani tyto články nejsou citovány a uvedeny mezi zdroji, ovšem jejich autorem je disertant.</p> <p>U ostatních dokumentů je shoda vždy menší než 5 %.</p>

	<p>S ohledem na rozsah protokolu o kontrole (37 111 stran) jsem provedl dále namátkovou kontrolu. Shoda byla vykázána zejména u názvů a textů právních předpisů.</p> <p>Je potřeba, aby se disertant k výše uvedenému vyjádřil při ústní obhajobě a bylo postaveno najisto, že práce není částečným plagiátem.</p>
Logická stavba práce	Disertační práce je ze systematického hlediska vhodně členěna.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	<p>Disertant pracoval zejména s tuzemskou odbornou literaturou, judikaturou a právními předpisy. Domnívám se, že disertant mohl více využívat zahraniční literaturu.</p> <p>Dále vůbec nerozumím seznamu odborných článků uvedených v seznamu zdrojů. Jde o odborné články mé, doc. Kohajdy, prof. Markové a prof. Karfíkové, a to i články, které se nijak nevztahují k tématu. Bohužel seznam působí tak, že disertant záměrně uvedl většinu odborných článků docentů a profesorů katedry finančního práva a finanční vědy jiných než svého školitele. Naopak podle názoru stěžejní monografie Teorie finančního práva a finanční vědy, o které disertant tvrdí, že je základním stavebním kamenem jeho práce, v seznamu zdrojů uvedena není. Tuto skutečnost by měl disertant vysvětlit při ústní obhajobě.</p> <p>Dalším nesouladem je neuvedení některých publikací, které jsou uvedeny v poznámkách pod čarou, v seznamu zdrojů na konci práce (např. práce Revendy, Poloučka, Juroškové atd.). Toto považuji za závažnou chybu, neboť seznam zdrojů na konci práce musí být úplný.</p> <p>Citace v zásadě odpovídají citační normě.</p>
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka provedené analýzy v disertační práci není zcela dostatečná. Drtivá část disertační práce je příliš popisná, na úrovni spíše práce diplomové. Relevantní právní úprava je popisována, nikoliv analyzována s vytvářením teoretických závěrů a hodnocení.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úpravu práce hodnotím jako velmi dobrou. Práce není doplněna grafy a tabulkami, což však není na škodu.
Jazyková a stylistická úroveň	<p>Z hlediska chyb v psaní je disertační práce na velmi dobré úrovni. Chyby v psaní se vyskytují minimálně (např. str. 82 „se lze se setkat“ nebo str. 224 „skutková podstat“).</p> <p>Stylistická úroveň je odpovídající.</p>

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Při ústní obhajobě by disertant měl předně obhájit své pojetí disertační práce, zejména vysvětlit nesoulad cíle disertační práce s jejím obsahem. Dále by se měl vyjádřit k samostatnosti při zpracování tématu (viz výše v tabulce), k práci se zdroji (rovněž viz výše v tabulce) a rovněž k dílčím namítaným nedostatkům (viz výše v části vyjádření k práci).

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci nedoporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce, a to zejména pro formální a obsahové nedostatky popsané výše. Domnívám se, že pro úspěšné obhájení je nutné práci přepracovat a tyto nedostatky odstranit.
---	---

V Praze dne 8. dubna 2019

doc. JUDr. Radim Boháč, Ph.D.
oponent